

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи су уйахён 5-мёшёнченпе тухать

46 (7900) №

* Шамат кун, 2011 сұлхи июнь (сёртме) уйахён 18-мёшё *

* Хакё ирёллө

Июнён 19 мёшё – Медицина ёсчёнён кунё

Аста специалистсем, хисеплө машар

Эсир сән үкерчөкре куракан Галина Николаевна Юрий Александрович Кузнецовсем Муркашри тёп больницара тахсантанпах вай хураҗсё. Юрий Александрович хирург 1988 сұлта ёсleme тытанны, Галина Николаевна анестезиолог-реаниматолог – пёр сұл каярах.

Пёр выранта вай хуни семьери анланулаха, килёшүлөхпе шанчаклаха тата та сирёплетнине пёлтерет машар. Пёр-пёринпе канашлама та, йывар лару-тарва сүтсе явма та меллө.

Районти сывлаха сыхлас сферара Кузнецовсен семийн ёс стажё 85 сұлпа танлашат. Юрий Александровичан аппашё Шупашкарти больницара 30 сұла яхан ёсленине хушсан стаж 100 сұлтан та иртет. Кузнецовсен ывалёпе хөрө те шул хыҗсән медицина сұлне суйласа илни вара ашшө-амашён ёсне хакласа, вёсен пурнаҗри пёлтерёшне анланнине сирёплетет.

Н. НИКОЛАЕВА сән үкерчөкө.

Медицина пулашавё тивёслө шайра пулө

Медицина ёсчөнён асталөхөпе пөлөөё сүллө шайра, ёс опычө пуян пулсан сынсем апа ытларах шанаҗсё. Шанатан пулсан вара вай пан сөнү-канаша та аса хыватан. Районти медицина сферинче паян аста специалистсем сахал мар. Кун сумне кунсерен штекен модернизацн самаха хушсан медицина пулашавён шайт татах та үсмелли куранат. Сахан снчен тёллөнрех «Муркашри тёп больница» муниципалла сывату учреждениён тёп врачне, ЧР Патшалөх Канашён депутатне В.Г. ДАНИЛОВА каласа пама ыйтрам.

– Владислав Григорьевич, Чаваш Республикин Сывлаха сыхлавён модернизацн программн пурнаҗа керсе пыни пире, Муркашсене, мөн парать-ха?

– Малтанхи сүлсенче эпир «Сывлаха» нацпроектла чылай оборудовани туянтамар, медицина техникин те, автотехникана та сёнөтрёмөр. Халё пурнаҗланса пыракан Сывлаха сыхлавён модернизацн – пите лайах программа. Республиканы пётёмөшлө 4 миллиард тенкё ытла уйарса парасё. Муркашсене савантан 20 миллион тенкё ытла тивет. Сақ суммапа

мөнле уса курма палартнаха?

Малтанах модернизацн висё енлөн пулса пынине каламалла. Пёрремөшө – сывлаха сыхлавён учреждениён пурлаха базине пынлатасси, сёнөтсе сирёплетесси. Ака Ман Сөнтөрти районти иккёмөш номерлө тёп больницари хирургн уйрэмө вырнаҗна суртан сивиттине сөнөтме тата шалти юсав ёсёсене ирттерме 3 миллион тенкёне яхан уйарна. Халыхи вөхатра ёсёсене пурнаҗлаканы суйласа илессипе аукцион пырат. Района 7,5 миллион тенкёлөх сөнө медицина

оборудованиё ситмелле. Ку вал: маммограф (халыхи вөхатра диспансеризацн вөхатөнче 40-рөн иртнө хөрарамсене кашни эрнере Шупашкара ятарла машинапа тёрөслөве турттаратпа), пысак пахалөхлө сөнө УЗИ аппарачё тата пите кирлө фиброbronхоскоп.

Модернизацин иккёмөш енө информаци технологийёсене пырса тивет. Кирлө чухлө компьютер туянма, вёсене Интернетпа сыхантарма пулө. Тёп больницана пётёмөшлө практика врачөн офисөсем те Интернетпа сыханна. Сапла майпа врач патне электронла майпа (компьютерпа уса курса е тата телефонпа та) сываннасы пулса пырат. Кунта врачөмпе канашланө хыҗсән электронла майпа Республика больницани специалитсем патне «черете тама» май пур. Малашне медицина картти те электронла майпа тулса пырө.

Виссөмөшө – медицина пулашавё памалли стандартсемпе ёслессе. Халыхе пирөн больницара вөтара яхан чире стандартпа сиплөсё. Стандартпа ёслессе пёр-пёр чир пуррине сирёплетме палартна анализсем парассине, палартна консультациясем ирттерессине, сына палартна оборудованипе тёрөслессине тата палартна эмелсемпе сиплөссине пёлтерет.

Чирсене стандартпа сипленөшөн вара Обязательнай медицинна страховани фончө укча уйарса парать. Сақ сумман 60-70 процөнчө чире сиплекенсене ёс укци тўлеме, 30-40 процөнчө эмелсем тата тёрлө медицина хатёрөсем туянма каять. Стандартпа ёсленине тишкерсе тама тёп больница шайөнче ятарла комисси йөркеленө ёнтө. Сапла майпа пахалөхлөрах ёслөсен медицина ёсчөнөсен ёс укци те үсмелле. (Вёсө 6-мөш стр.)

СЫВЛАХ СЫХЛАВЁН ХИСЕПЛӨ ЁСЧӨНӨСЕМ ТАТА ВЕТЕРАНӨСЕМ!

Сире Медицина ёсчөнөн кунё ячөпе саламлатап! Сирён пархатарла тивёс – сынсен сывлахе упрасси тата сирёплетессе. Медицина ёсчөнөсем чи кирлө вөхатра сына сиплөсё. Тухтар пулашавёпе эсир кунөн-сөрөн, уявсемпе каны кунөсене пахмасар тивөстөрөтөр. Сывлаха сыхлавён сферинче вай хума пите пысак хөулөхпа ёсө йөркелөме пөлнн кирлө. Хөрхөнү, ыра камал, сынна шөллени – сирён сынлахла ёсөрте тёп выран йышанаҗсө. Эсир пире ыра камал-туйам, ёсleme сирөп вай-хал пиллетөр, малашлаха сине шанчаклан пахма пулашатар.

Республика сывлаха сыхлавне пулашас тата аталантарас тёлөшлө сине тарса ёслет. Каҗал эпир Чөваш Ен сывлаха сыхлавне модернизацнелес енөпе пысак программана пурнаҗлама тытантамар, апа пула пысак квалификациялө медицина пулашавёпе ытларах сын уса курма пултарө, сиплев учреждениёсен пурлаха техника никёсө палармаллаха сирөплөнө. Халех мөн пур поликлиникара электрон регистратури ёслет, васкавлө медицина пулашавён служив бригадисен ёсө палармаллаха лайахланат, врачсен тата медицина ёсчөнөсен ёс укци үсет. Сака пёрремөш сыпакри пулашава, уйрамах ял тарөхөнче, сөмрөк кадрсене яваҗтарма май парать.

Шанатан: профессн асталөхө, Гиппократ тупине асра тытнн, хөвара шөллөмөсөр ёслени тата сына юратса хисеплени малашлаха та республикари сывлаха сыхлавён тытамне анөслө аталантарма пулашөс. Емөрхи сақ профессн анинче тарашакансене вёсен сын пурнаҗсөне упрас тёлөшлө тавакан пархатарла ёсөшөн тав таватан. Сире тата сирён семьөрсене пөтөм камалтан сирөп сывлаха, сөмал мар ёсөрте вара анөслөхпа ыра шанөс сунатан!

Чөваш Республикин Президентө М. ИГНАТЬЕВ.

СЫВЛАХА СЫХЛАС ЁСРЕ ВАЙ ХУРАКАНСЕМ ТАТА САК ЁСӨН ВЕТЕРАНӨСЕМ!

Сире сывхарса килекен профессн уявө – Медицина ёсчөнөсен кунё ячөпе чун-чөрөрен саламлатап.

Пурнаҗсра сывлахран хақли нимөн те сук. Эсир чирлө сына ура сине тарататар. Ашө сөмахөсөмпе вёсене пуранма вай-хал паратар, саванөспа шанчак парнелетөр, сөнөрен пурнаҗ илемне туйма пулашатар. Сывлаха ытларах хамартан килнн снчен те асилтерсех таратар. Чун ашшөпе ыра камал хөвартан пулашу ыйтакан кашни сын валли ситет сирөн. Эсир сынсен сывлахе кана мар, чунне те сиплетөр. Тавах сире пархатарла ёсөшөн.

Юлашки сүлсенче районти медицина учреждениёсем паянхи кун ыйтакан сиплев тата диагностика оборудованиёсемпе, «Васкавлө пулашу» машинисемпе пынланчөс. Сака чире вөхатра тупса палартса пысак квалификациялө пулашу пама май парать.

Малашне те тимлөхөпе ашө камал кашни сын валли ситтөрчө сирөн. Сөмал мар ёсөрте үсөмөрен пулсах таччар. Хөвара та сирөп сывлахла пулар, емөрөр телөйлө те вөрам килтөр.

Район администрацнйөн пуслөхө Ю. ИВАНОВ.

Саламлатпәр

Хакла та юратна аннене – Пёрремөш Май выссалкннче пуранакан Анна Никифоровна ФОМИНАНА 75 сұл тултарна ятпа чи ашө сөмахөсөмпе саламлатпәр. Кун-сүлу вөрам та такар килтөр, керөкү сөкар-тавартан ниөхасан та ан таталтар. Чун-юратна анне, асанне, Эс салхулла ан пул ниөхасан, Ашшөн-ашшөн кулса көтөсө ил, Телөйлө, сывлаха эс ситөсө 100 сұл.

Сақ кунсенче Санкт-Петербургра пуранакан хөрөн Валентинан та сурална кунө. Апа та чөрөрен саламлатпәр.

Салампа: ывалёпе кинө, хөрөпе керүшө, 3 мөнүкө, таванөсем.

Хакларан та хакла аннене, хунямана, кукама, мамака – Иуҗкасси ялөңче пуранакан Лена ЕВДОКИМОВНА ЗОТИКОВАНА 70 сұлхи юбилей ячөпе ашшөн саламлатпәр.

Тавах сана ыра камалушан, чун ашшине пире парнеленөшөн. Эс пурри – пирөн саванатпәр. Сывлаха сирөп пултар, кун-сүлу вөрам та телөйлө килтөр. Ачусен, мөнүкусен ырлахе курса саванмалла пултар.

Саламлаканөсем: ывалёпе кинө, хөрөсөмпе керүшөсөм, мөнүкөсөм, сывах таванөсем.

Чуманкасси ял библиотекинче вай хуракан Зоя Ивановна ИВАНОВАНА 50 сұл тултарна ятпа чун-чөрөрен ашшөн саламлатпәр. Ырлаха-сывлаха, икөблнн телөйлө, вөрам кун-сүл сунатпәр. Тайма пуҗ сана, аннемөр. Эсө пурри – нимөнөпе виөйми пынлаха, саванөс, телөйлө. Кун-сүлу вөрам та такар килтөр. Ачусен, мөнүкусен ырлахе курса саванмалла пултар.

Саламлаканөсем: амашө, машарө, хөрөсөмпе керүшөсөм, мөнүкөсөм, хөтипе тахлөчисем, сывах таванөсем.

Ситөнү

Таса продукци туянар

Муркашри чөх-чөп фабрики хай ёс-хөллө тёрөс те туллин йөркелөнипе сақан йышши предприятисем хушшинче республикара малтисен рөтөнчө. Кунта туса каларакан продукци пахалөхө пысак, экологи тёлөшөнчен таса. Саванпа та апа кирек аста та халөх хапал туса йышанат. Пётөм төнчөри «Экологиллө хөрушсөр продукци» конкурс пөтөмлөтөвөпе апа сөнтөрүсө ятне панө. Сақна фабрика тивөснө свидетелствө та сирөплетет. Кунта туса каларакан хатөр продукцире концентратла хуташсем пачах та сук. Апла пулсан малашне те хамар патра туса каларакан таса продукциөх туянма тарашар. Р. ИЛЛАРИОНОВА.

2010 сұлхи халөх сыравө

Халөх йышө чакна

Иртнө сұлхи Пётөм Раҗсейри халөх сыравө вөхатөнчө Чөваш Республикинчө вөсөм пуранакан 1251,6 пин сынна, кунсөр пуҗне чикө лөш енчө вөсөм пуранакан, анчах та сырав вөхатөнчө республика территорияёнчө вөхатлаха пулна 704 сынна шута илнө. Сынсен шүчөпе Чөваш Республикн Раҗсейри ытти регионсем хушшинчө 40-мөш выран йышанат. Республикара сақ вөхата 1251,6 пин сын е 2002 сұлхинчен 62,2 пин сын сахалрах пуранат.

Муркаш районөнчө 2002 сұлта 37127 сын пуранна пулсан, 2010 сұлхи сырав төлне 34885 сын пуранна. Халөх йышө 2242 сын чухлө чакна. Хөрарамсем пөтөмпө 18220, арсынсем 16665 сын. Процентпа шутласан хөрарамсем 52,2, арсынсем 47,8 процент.

З. ВИНОГРАДОВА, Чөвашстатан предприятисен статистикин Муркаш районөнчи пайөн төп эксперт специалисчө.

Сырөнтару

Хакла вулаканам!

Р а й х а с а т а иккёмөш сур сұлтан илсе тама сырөнтарас тапхәр малалла пырат. Сырөнтару хакө унчөнхихө – 191 тенкө те 70 пус (ултө уйаха). Хаҗат редакциё.

Ермакова ёсре «Ермак» пулшаты

Паянхи сәмахәмәр вара Николай Васильевич Ермаков пирки. Вәл Юнкә яләнчен. Шупашкарта элеваторта хурал службин пусләхәнче ёслет. Пёр таләк ёсре те тепёр виҗә таләк килте. Пушә вәхәт сителәклек темелле.

Унән пёр «хобби» пур темелле пулэ. Вәл техникапа кәсәкланма питә юратат. Пушә вәхәтра вара төрлөрән ял хуҗаләх техникә асталассипе тәрмашма кәмәлләт.

Ку хавхалану туйәмә унра 2004 султа хуҗаләхә тәрлә ёсрем пурнаҗлама ун чухне вәл кивөрех мотоблок туяннә. Аңа майлаштарса ситерсе уса курма пуҗәннә.

Аңчах та мотоблокән хавачә пәчәкрех пек туйәннә астаҗана. Вара вәл техникән хаватне чән сыпәнәвә урлах йөркелесе урәх техника хатәрә

аҗалама шут тытнә. Техникәне те тытәнкәлләраххине тата хаватләраххине пухма пуҗәннә. Кунта тата чи кирли вәл акә мәнре. Мотоблокпа ёсленә чухне сын агрегат хыҗәнче утса пурат пулсан, вәл унән ларкәчне урахла мелпе майлаштарса сәре культиваци тунә, курак сулнә тата сәр улми кәларнә чухне хыҗән утса пымалла ан пултәр тенә. Төрәссипе ёсленә чухне мотоблокпа ала вәҗсән тытса пима вәй та сахал мар кирлэ. Унән техникәне ёсленә чухне вара руль кәна тытса пымалла. Техникәне шүтлесе тенә пек «Луноход» ят панә.

Интересленекен сынән ёмәт-шухәсем татах анләләннә. «Луноходан» 8 лаша вәйә те аңа сителәксәрттерех туйәннә тытәннә. Сапла вара вәл кивә «ВАЗ-2105» маркәллә автомашина запас

пайәсемшән туяннә. Унран халә ёнтә хаватләрах техника аҗаланнә. 60 лаша вәйәллә пулнә вәл. Ку техника хатәрән вара передачәсен корбиксем иккә, 25 хавәртләх режимә, кәкармалли гидравлика системи те, НШ 32 насус та, Р 82 гидрораспределитель те, таватә хавәртләхпа ёслекен хават пухмалли вал та пур. Тепёр мини-тракторан пёртте кая мар.

Николай Васильевич хәйән техникәне сәрне те сухалат, рет хушшисене те кәпкәлатат, культиваци те тават, курак та сулат, тавәрса пуҗтарат, им-самсем те сапат, шаварат, сәр улми те кәларат. Прицел кәкарса вара төрлә тивәсем те турттарат. Трактор сумнех тырә авәртмалли агрегат та сыпәнтарма пулат.

Кабинәра мән кирли пурте пур. Приборсем те,

Сенё рубрика: «Астасем хамәр хушәрах»

Сын фантазийән чикки чәннипех те сук темелле. Төрәссипе ку сапла пулмалла та ёнтә. Пурнаҗ та, вәхәт та пёр вырәннә тәмаҗсә. Апла пулсан сәннине, ыттисемшән төләнтермәш пулса тәраканнине аса хыҗмалли, пурнаҗа кәртмелли те пирән сахал мар. Ку хәрать те ала тавать тесе ахальтен каламаҗсә. Кәмәл пултәр кәна.

сигналази те, вәрласа каясран сыхланмалли хатәрсем те, автомагнитола та. Сумәр вәхәтәнче «дворник» ёслет, сивә санталәкра кабинәна ашәтма пулат, каҗхине вара фара сутипе сәреме май пур. Поворотниксем те, отражательсем те хәйсен вырәннәчех. Пёр сәмахпа каласан ятарлә техникәнни пекех. Аңчах та сәкә вәл – пәтәмпех хәйән аллипе аҗалани. Тәп уйрәмләхә сәкәнта кәна.

Николай Васильевич хәех сварщик та, токарь те, слесарь те. Алли чәннипех те ылтән темелле. Ял хуҗаләхәнчи кирек епле ёсре пурнаҗлама та унән техника пур.

– Иртнә сул санталәкә шәра, сумәрса пулчә. Сәвна май пахчари культураҗсене шаварма агрегат хатәрлерәм, – каласа парат аҗасә. – Трактор хыҗне кәкарма пичке туп-

са килтәм, шыв уҗламалли тата сирпәтмелли хатәрсем майлаштартам. Пахчари культураҗсем шыв ситменнипе аптара марәс, вәсен тухәсә те ытти сулхисенчен кая пулмар.

Ун патәнче пулсан мини-трактор паркне лекнәненех туйән. Мәнле кәна агрегат аҗаламан пулэ вәл хәйән аллипе? Сәр улми кәлармалли копалкәсем кәна виҗә йышши. Пёр рет кәлараканни те, икә рет кәлараканни те пур. Пёр копалкипе вара, нимәсән копалкине пәхса хәйне май майлаштарнипе, уса курса пәхма та ёлкәреймен-ха. Сәмах май вәл Интернетпа туслә. Сәнеләхсемпе унта та паллашма тәрәшәт. Нимәсән копалкине те сәванта шыраса тупнә. Унән ёсә-хәләпе интересленекен Украинара та пур иккен. Ку е вәл агрегата мәнле

майлаштарни, епле уса курмалли пирки час-час шәнкәравласа та ыйтса пеләсә, Интернет урлә та сыхәнәва тухәсә.

– Сәр улми лартмалли сажалка хатәрлеймерәха. Сәк ёсә те механизацилеме шухәш пур, – пәлтерет Николай Васильевич. – Сәре ситет. Пай сәрәсене тата харпәрләхри пёр гектар сәр участка шутласан 5 гектар ытла пухәнәт. Кунти пур ёсә алапа пурнаҗлама май сук вәт.

Астаҗан пуҗәнче вара малашне пурнаҗа кәртмелли ытти шухәштәллевсем татах сахал мар. Вәсем пирки – тепрехинче.

В. ШАПОШНИКОВ.

Сән үкерчәкәсене: Н.В. Ермакован «трактор паркә» пуйн; Николай Васильевичән «Ермак» тракторә.

Автор сән үкерчәкәсем.

PS. Халә сәмахәмәр вулакансем патне. «Астасем хамәр хушәрах» ятпа сенё рубрика усни аңсәртран мар. Юнкәри Н.В. Ермаков пек астасем, пултәр уллә сынсем пирән хушәра сахал марри паллә. Апла пулсан айтәр-ха вәсем пирки ытти ситенне те пәлтерер, каласа парар, вәсемпе паллаштарар. Кунта сәр ёслемелли техника хатәрәсем аҗалакансем кәна мар, ытти өнәпе хәйсене кәтаркансем те пулма пултараҗсә. Кәләпәр пәри сит вәйәпе е шыв юххипе уса курма май паракан генератор е урәх агрегат аҗаланнә, тепри йывәсран төрлә хатәрәсем касса тумма маҗтәр, виҗсәмәшә юр сийән сәремелли техника пуҗтарнә... Тен сывләшә сәкленмелли аппарат туса хатәрлекенем те хамәр хушәрах? Апла пулсан редакцие шәнкәравласа пәлтерме е пирән пата кәре тухма ан манәр. Сәрусем те кәтәтпәр сирәнтен.

Пуҗарула

Таса вырәнсене тасах тытасчә

Район администрацийә ытти нумай-нумай ыйтусемпе ёсленипе пёрлех ёненекенсен кәмәлне те мала хурат. Юлашки сулсенче кәна Муркаш тәрәхәнче сәнәрен чиркүсем ёслеме пуҗларә. Район администрацийә пуҗарнипе, тәрәшнине Каршләхри Александр Невски ячәллә арсынсен мәнәстирәнче сәнә часовня та уҗалчә. Ырә ёс сәкәнапх вәҗсенмерә.

Хальхинче район администрацийә кунти пёрремәш таса сәл куҗ патәнчи хывәнса тәхәнмалли пүлеме сәнәрен тумма шутларә. Кунти таса вырәнсене халәх хамәр районтан кәна мар, ытти районсенчен те, республикәсенчен те йышлә килет. Кунта сәрекенемшән кәмәллә пултәр тесе шутласа пуҗарчә сәк ёсә.

Сәк кунсенче район администрацийән пуҗләхә Ю.А. Иванов ку ыйтәва пурнаҗа кәртәссипе райони йывәҗпа ёслекен предпринимательсемпе төл пурнаҗ сүтсе яврә. Э.И. Баранов, В.Г. Васильев, П.Т. Терентьев предпринимательсем пёрер кубла метр хәма пама хатәррине пәлтерчә. Таса сәл куҗри хывәнса тәхәнмалли пүлеме тумма кирлэ пурана вара район администрацийә хәй парат.

Кунти ёсәсене те пәтәмпех район администрацийән ёсәненәсен, Муркашри тата Мән Сәнтәрти коммуналлә хуҗаләх предпринимәсен рабочийәсен вәйәпе тумма паләртаҗсә.

Район администрацийә тата таса сәл куҗсем патне сәрекенесе сәкән сәнчен аса илтерет, чәнсе калат. Йәри-таврари тирпейләх хамәртан килет. Сәванпа та Каршләхри таса вырәнә килсен хамәр хыҗсән сүпелесе хаварас марччә. Таса вырәнсене таса шухәш-ёмәтпе, ырине ыйтма килетпәр пулсан киләшүсә ёс тавас марччә. Таса вырәнсене тасах тытасчә.

Л. ПАВЛОВА.

Отчетпа сулав конференцийә

Парти вәйә – пёрләхре

Июнен 16-мешәнче Шупашкарта Ачасемпе сәмрәксен пултарула керменәнче «Единая Россия» партин Чәваш регион уйрәмән XVII отчетпа сулав конференцийә иртнә. Унән ёсә Чәваш Республикин Президентә Михаил Игнатьев, Партин Генералнәй Канашән президиумән секретарән сүмә, РФ Патшаләх Думин халәхсем хушшинчи ёсәсен комитечән председателә Константин Косачев, РФ Патшаләх Думин депутачә Николай Бударин, Чәваш Республикәне федераллә төп инспектор Руслан Тихонов, «Единая Россия» фракци членәсем – ЧР Патшаләх Канашән депутачәсем, министрствәсемпе ведомствәсен ертүсәсем, районсемпе хуласен пуҗләхәсем – депутатсен хула тата район Пухәвәсен председателәсем, депутатсен район тата хула Пухәвәсен депутатсен «Единая Россия» ушкәнен ертүсәсем, республикәри обществәлла организациясен представителәсем – «Единая Россия» партнәрәсем тата Пәтәм Раҗсейри халәх фронтчән участникәсем, сәванпа пёрлех парти активә хутиәннә.

Конференцире Пәтәм Раҗсейри «Единая Россия» политика партиән Чәваш регион уйрәмән, унән политканашән отчетлә тапхәрти 2007 сулхи июнь уйәх хыҗсәнхи вәхәтри төп ёсә-хәлән итогәсене тишкәренә, малашләхри умри төлләвәсемпе задәчисене паләртнә.

Отчетлә доклада «Единая Россия» партин Чәваш регион уйрәмән политканашән секретарә, Чәваш Республикин Патшаләх Канашән Председателә Михаил Михайлович туса панә. Вәл паләртнә тәрәх юлашки 4 сул хушшинче регион уйрәмән йышә 8 пин сын чухлә үснә. Халә унән йышәнче 30500 сын ытла. Партин регион уйрәмән төп төлләвә патшаләх тата муниципаллә влаҗ органәсемпе, төрлә харпәрләх формиллә организациясемпе пёрле ёсәсене республикән экономикапие социаллә

пурнаҗне лайәхлатса пырасси пулнә. Тәп задача малашне сәван пекех юлат.

Константин Косачев сәван сәнче чарәнса тәнә. Сапла, юлашки 10 сул хушшинче пирән пурнаҗ чылай өнәпе лайәх еннелле улшәнчә. Апла пулин те сәкә вәл пирән пәтәмпех лайәх тенине пәлтермәст. Ёслемелли, тумалли татах сахал мар.

Ситес сулав кампанийә унчәхисем пек пулмасть тесе паләртнә вәл. Сәлтавә иккә. Сынсем яланах татәклә улшәнусене курашән. Иккәмәшәнчен – сәнә информация технологийәсен витәмә. Хальхи вәхәтра сынсен обществәлла шухәшләвә сине Интернет пысәк витәм күрет. «Единая Россия» вара влаҗ тытәмәсен ёсә шайлашуллә йөркелесе пырса виҗсәмәш сулыва та пёр ятпах пыракан пёртен-пёр политика вәйә пулса тарат.

Михаил Игнатьев та сәк шухәшах паләртнә. «Парти хәйән ёсә-хәлә сине критикалла пәхни кирлэ. Вырәннә тәни лайәххи патне илсе пимасть. Эпир пёрле пёр ёсә таватпәр. Ку вәл республикәра пурәнакансен пурнаҗ услөвийәсене лайәхлатса пырасси», – тенә вәл.

Кунпа пёрлех Чәваш Ен Президентә республикән экономика аталанәвән юлашки вәхәтри үсәмәсем сәнче чарәннә. Апла пулин те сынсене хумхантаракан ыйтусене – пурәнмалли сурт-йәрпе коммуналлә хуҗаләх, ёсәрләх, хаксем үснин, алкоголизм, наркомани ыйтәвәсене – тимләхсә хавармалла марри пирки чәнсе каланә.

Конференцире сәван пекех Партин регион уйрәмән контрольпе ревизи комиссийән отчетне итленә, ертсе пыракан органән сәнә йышне суйланә, юлашкинчен вара Пәтәм Раҗсейри «Единая Россия» политика партиән 2011 сулхи сентябрь уйәхәнче ирттерекен XII съездне хатәрленес ыйтәва сүтсе явнә.

Хамәр инф.

Кил тата хушма хушалах

Ияран сичче

Фитофтороз

Утә сулас ёс пусланмалла ёнтё, анча час-час сума́р суну чарса тәрәт-ха. Саканна пёрлех варама кайна иёпе-сапа пахча симёсе те сиен кумест-ши? Вёсене мёнле чир-чёртен хаш препаратсемпе хушмелле?

С. КОНСТАНТИНОВ.

Мән Сёнтёр арсынине хумхантаракан ыйтусем паян нумай пахчаһана канәс памаһсё. Вёсем сине хурав шыраса район администрацийён ял хушалах пайён тёп эксперт специалистсёпе А.И. ПАВЛОВПА тёл пулса калас-рама́р. Александр Ильич хуравё кашниншён ансат та аяланмалла пулса шанатпәр.

– Малтанах «иккёмёш сакәр» пирки. Сёр улми үстерекенсене, пахча симёс туса илессипе тимлекенсене иёпе-сапара вай илекен фитофтороз чирё час-час пахча сымёс суну чарса тәрәт-ха. Саканна пёрлех варама кайна иёпе-сапа пахча симёсе те сиен кумест-ши? Вёсене мёнле чир-чёртен хаш препаратсемпе хушмелле?

Сёр улми тухаһсё культура пулнине килти хушма хушалах тимлекен унан лаптакне сүлсерен үстерни те катартса пуртат. Районта унпа ёсleme опыту пури лаптаксене татах үстереси пирки те иккёлөнү сукки сиччел систерет. Анча сёр улми лаптаксене үстерни пёрлех вёсене чир-чёртен, сумран сыхласси сине те тимлёрех пахчасси пирки манмалла мар ял сиччел.

Юлашки вәхәтра сума́р тәтәшах суну сёр улми сиччел фитофтороз чирё саралас хәрушләхә кәларса тәрәтрё. Унпа кёрешме эфир паян «Ридомил Голд», «Ордан», «Танос», «Браво», «Метаксил» препаратсем сөнөтпөр. Вёсемпе пёрлех «Планриз» препарат та фитофторана хирёс тәма пулшашат. Ку препарат пёр вәхәтрах үсен-тәрана үсme пулшашак стимулятор та шутланат. Сёр улмисёр пуһне унпа апатлантарса купәстана пуһ тытанманран, сухана ир шураласран сыхлама пулат. Пах-

Сывләхшән усәллә апатлану

Врач аялантарат

Мён-ха вәл сывләхшән усәллә (рационаллә) апатлану? «Рационаллә» сәмах латин чөлхиче «аслә» тенине пёлтерет. Сывләхшән усәллә апатлану вәл сывә сиччел физиологичи тёлшёнчен туллин апатланни пулат.

Сиччел организмә маара хупәрласа тәракан тавраләхпа төрлө япаласемпе тата энергичи тәтәш ылмаһанса тәрәт. Саванна та Гиппократ сапла каланчичен тёләнме кирлех мар. «Чир ашшө нумай чух паллә мар пулсан, унан амәшө – апат-симёс», – тенё вәл. Паянхи пурнаһсра апатлану ыйтәвө питех те сивөч тәрәт. Кунта апатлану культури малти вярәнта пулнине паләртас килет.

Сывләхшән усәллә апатлану тесе эфир төрөс йөркеленё, организмән индивидуаллә уйрәмләхёсене, климат условийёсене шути илекен рациона калатпәр.

Усәллә апатлану 3 тёл принциппа йөркеленет:

- апатпа кёрекен тата ёс-хёл процесёнде такакланакан энерги балансёпе тивёстереси;
 - организмә вәл ыйтәкан уйрәм апат хатёрёсемпе тивёстереси;
 - апатлану режимне паһансасси.
- Апатлану организмә апат-симёсчөн пур компонентсёмпе те

тивёстермелле: белок, су, углевод, витамин, шив, минераллә япаласем, клетчатка т. ыт. те. Сак условие пурнаһсрама апат рационне тёллөн планлани кирлө.

Ялта пурәнакансен усәллә апатланавён никёсёнде сиччел генотип уйрәмләхёсем, үсөмё, арсын е хёра-рам пулни, ёс характерё, профессии, хәнәхнә йәла-йёрке, сёмёллө пулни тәрәсчө. Асәннә факторсене шути илсе харпәр хайён апатланавёне йөркеленё чух сак йёркене тытса пурәр:

– апатлану вәхәчөпе миёс хут

апатлансасси ёс (вёренү) режимёпе килёшсе пытәр;

– сахал куһса сүремелли ёсре вай хуратәр пулсан апатланиччен 10 – 15 минутләх физкультура туни вярәнлә;

– активлә ёсре вай хуратәр пулсан апатра углеводпа белок ытларак кирлине шути хумалла;

– баланслә апатланавён тёл кә-тартәвө – сывләх сирёплөхө пысәки, үссе ситнө сиччел вара – кёлетке йывәрәшө улшәнманни;

– апатлану пулсәлх ёс-хёл валли саппас тумә кирлө мар, унан сав ёс-хёлөн кәтартәвө пулмалла;

– йывәр ёс умён сәмәл апатлану кирлө, хысчән сирёп апатлану пулни чәрмантармасть.

Апатлану этем пурнаһсчөн тёл факторё шутланат. Апа төрөс йөркелесе пыни сывләхә сирёплөтесе ёмёре тәсма пулшашат. Апатлану йёркине пәсни вара нумай чирсен никёсө пулса тәрәт.

В. ГРИГОРЬЕВА,
пётёмёшле практика врачё.

Тухаһса үстерме

Тёрёслесе пәхма пултаратәр

Сиччел ёлөк-авалах ял хушалах культури сене акса-лартса ситёнтернө. Саванна та вёсенчен май пур таран пысәкрах тухаһ илесси пысәк пёлтерёшлө шутланнә. Ку халө те саплах.

Сёр улмин пулас тухаһсө те пурне те шухашлаттарат ёнтө. «Иккёмёш сакәра» ял сиччел килёрен тенё пехе лартса ситёнтерет. Хула сиччел дача участокёсене те усәр мар. 1913 сүлта Санкт-Петербурера пичетленнө «500 рецептов-советов по сельскому хозяйству и домоводству» кёнекере вара сёр улмин епле майпа пысәкрах тухаһ илесси пирки сөнү пур. Мёнех, төрёслесе пәхма пултаратәр.

Сёр улмин рет хушисене юлашки хут кәпклатса тухна хысчән 3 эрнене яхән вәхәт иртсен сөскөне таптаса е катокпа лүчёркесе ләпчәтмалла. Сапла тунә хысчән үсен-тәранән тымарләх пайө лайәхрах аталанат, сёр улмин тухаһсө те пысәкрах пулат.

Татах тепёр сөнү те пур. Сёр улми сөскөре ларнә хысчән 1–2 эрне иртсен сёр улми пусси тәрәх пучахла культурасене акнә хысчән сөре пусәрәнтармалли катокпа тухаһсө. Паллә ёнтө, каток йывәрәшөпе сөскө кәштах хуһәлса аманат, апа пулсан тутләхлә япаласене те сёртен сахалрах илет. Ку тутләхлә япаласем вара сөскө патне мар, сёр улми сине ытларак кайма пуһанасчө. Сөскө хуһәлнинчен вара нимёнде сиен те сук. Вәл малалла аталанма пәрахәт кәна.

Ретсем кәпклатасси

Сёр улми речёсене су кунёсене миёс хутчен чөрсө кәпклатма юрать? Ретсем хушшипе нумай утни тәп-рана хытармасть-и?

А. СОКОЛОВА.

– Йөпе санталәк тәнә май килти хушма хушалахсене те, ял хушалах производство кооперативёсене те сёр улми речёсене кәпклатасси уксахлат. Вулавсә ыйтәвне вара сапла хуравлатәп: сёр улми речёсене те миёс хут кәпклатни ытлаши пулам мар. Сөре кәпклатса тәрсан сёр улми лайәхрах сывлат. Кун пек чухне унан тухаһсө пысәк пуласси те иккёлентермөст. Сёр мён чулө кәпәшкарах – тухаһ савән чулө ытларак.

А. БЕЛОВ
сырса илнө.

апатлансасси ёс (вёренү) режимёпе килёшсе пытәр;

– сахал куһса сүремелли ёсре вай хуратәр пулсан апатланиччен 10 – 15 минутләх физкультура туни вярәнлә;

– активлә ёсре вай хуратәр пулсан апатра углеводпа белок ытларак кирлине шути хумалла;

– баланслә апатланавён тёл кә-тартәвө – сывләх сирёплөхө пысәки, үссе ситнө сиччел вара – кёлетке йывәрәшө улшәнманни;

– апатлану пулсәлх ёс-хёл валли саппас тумә кирлө мар, унан сав ёс-хёлөн кәтартәвө пулмалла;

– йывәр ёс умён сәмәл апатлану кирлө, хысчән сирёп апатлану пулни чәрмантармасть.

Апатлану этем пурнаһсчөн тёл факторё шутланат. Апа төрөс йөркелесе пыни сывләхә сирёплөтесе ёмёре тәсма пулшашат. Апатлану йёркине пәсни вара нумай чирсен никёсө пулса тәрәт.

В. ГРИГОРЬЕВА,
пётёмёшле практика врачё.

Сад ёрчетекенсене пёлме

Самрәк улмуһси үсme пусласан

Тин кәна куһарса лартнә улмуһсин тымарёсем тёлөнчө шывпа тутләхлә япаласене сәрхәнтарса илекен тымарсем сук, анча та папкасем чөрёлөсчө, унан ешөл сүлсисем те тухаһсө. Ку вәл малтанхи тапхәрта туратсенчө тата тымарсенчө кәларса иличчен пухнә апат шучөпе пулса пырат. Анча та вәхәт иртнөсөмөн сакә пётет. Малашнехи үсөм валли вара апат сөнө тымарсем тухсан кәна пухәнәт.

Тымарсем шәннә, типнө е тата хәрнә пулсан тутләхлә япаласем тата үсен-тәран пәслантарса пётөрнө шыв пухәнмасть, вара сакән хысчән улмуһси пётме пултарат.

Сакән йышши пуләма асәрхасан хәш-пёр пахча сә вайсәр улмуһсичи ытлаши шаварат, тәпра-на ытлашипех нүретсе ярат. Анча та сакә улмуһсичи сыхласа хавараймасть, татах та ытларак хавшатат. Тымарсене үсme вара сывләш кирлө, нүрө тәпра сакә сителөклөх. Вәхәтран вәхәта ун таврашёнчи тәпра кәпклатни те ытлаши пулмө, сапла тусан тымарсем патне сывләш та ытларак кёрө.

Савәнпа та пуринчен ытла тымарсене сыхласа хаварма, улмуһсичи төрөс лартма тата апа лартнә хысчән кирлө пек үстерме тәрәшмалла.

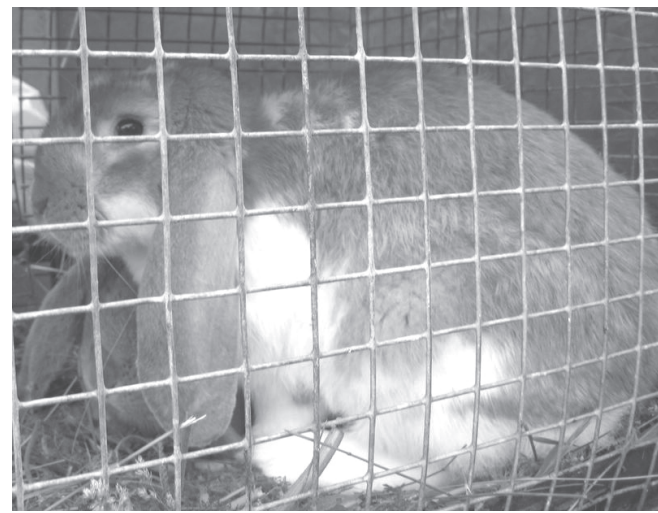
С. ПЕТРОВА,
пахча сә.

Выльәх ёрчетекенсене валли

Кролик ан күпөнтөр тесен

Кирек епле санталәк та вярәнлә, анча та хәш чухне ытлаши нүрөк хушма хушалах чәрма та күрет. Тен санталәкә пула-ши, кәсәл уйрамах кролик хавшани сисөнет, тәтәшах күпөнет, хәшө-пери вилет. Сакән сәлтәвө мёнре-ши?

Н. ПЕТРОВА.
Катькас ял тәрәхө.

Ку ыйтәва усәмлатма выльәх чирёсемпе кёрөшкен районти станцири выльәх тухтәрөпе Людмила Алексеевна Бояриновәпа курса каласрәмәр.

Чән та тәтәш сума́р суну выльәх-чёрлөхе те чәр-мав күрет, вәл шутра кролика та. Ешөл курәкра ытлаши нүрөк пухәнәт, уйрамах клевер йышши шултәра туналлә культура. Сакә кролик вар-хырамне яләх ёслеттерет, күпөнетерет. Савәнпа та апата малтанхи кун янтәласа хума манмалла мар. Ешөл курәк сиччи нүрөк типтөр тата кәшт кәна шанса илтөр. Кролик рационне типө хушма апат та кёртмелле. Утә, тырә, йывәс турачө пани питө вярәнлә. Сакән пек хутәш апатлану вар-хы-рама чәрмав кумест тата төрөс ёсleme пулшашат. Төрөсипе вара кролик күпөни ытлаши сума́р суман чухне те пулма пултарат. Ешөл апат хушшинчө хәш-пёр сиенлө курәк та пулма пултарат. Чистотел, анра сарәк тата савән йышши ытти үсен-тәран кролика күпөнетерет. Савәнпа та пёлмен курәка кролика пама тәхтамалла.

Хәш чухне кролик күпөни сәлтәвө төрлө чир-чөрпе те сыхәнма пултарат. Савәнпа кунта выльәх тухтәрө-пе канашлани те ытлаши пулмө. Пыршәри хурт та күпөни сәлтәвө пулма пултарат. Апа пөтерме вара ветеринари препаратсене пани пулшө.

Пахчаһана пёлме

Сөнүсем ытлаши пулмөс

Санталәк юлашки вәхәтра сума́рлә тәрәт, ир-ка сәшах мар. Савәнпа та килти хушма хушалах тёрлө пахча симёс ситёнтерекенсичи аяларак илсе паракан сөнүсем ытлаши пулмөс.

Пахча симёс тутләхлә та техөмлө пултәр тесен апа органикәллә удобрение кәна (тислөк, чәх-чөл каяшө, сөрөк тәпри, компост т. ыт. те) апатлантарма тәрәшмалла, минераллә удобренисемпе тата наркәмәшлә им-ампа усә курмалла мар.

Пур йышши купәста та тәпра кәпклатса тәнине «лайәх йышәнәт». Сапла майпа унан хушма тымарсем аталана сөсчө, тутләхлә япаласем пухмалли условием анләлана сөсчө.

Шурә пуслә купәстана тата ытти купәста йышши үсен-тәрана унчөнхи вярәна тепёр хут 2–3 сүл иртмөсөр лартма сөнмөсчө.

Чечкөлө купәстана каснә чухне пусө йөри-тавра сүлсисене пёрле пухса сыхәр. Кун пек чух вәл лайәхрах упранат.

Кольраби (выльәх купәсти) тавра сөре кәпклатма сөнмөсчө. Ку вәл апа үсme чәрмантарат, пахәләхө те чакат.

Брокколи купәстине сүтә ытларак кирлө. Тәпра нүрөк сахал пулсан тухаһ та, пахәләх та нумай чакат.

Помидор тавра сөре питө асәрханса та вөттөн кәп-калатмалла, тымара сиен кумелле мар. Касәсемпе шаварсан лайәх, уйрамах сивө санталәкра. Сапла майпа төрлө чир-чёртен, чечексем тәкәннинчен тата төвёлөнинчен хәтәлма пулат.

Помидор лайәхрах та нумайрах упрантәр тесен апа ирхине пухмалла та пёр рет аврине сүлелле туса хумалла.

Суркунне ашә сахал, су уйәхөсене температура пысәкрах пулсан, тутләхлә япаласем ситмөсен тата сөре пёр тикөс нүретмөсен баклажан чечек паки-семпе чечекөсем тәкәна сөсчө.

Пәрәс төммисем лайәх ситөне сөсчө, чечек нумай сүра сөсчө. Савәнпа та сүлти чечекөсене тата ытлаши туратсене кәштах иртмелле. Шәрәх та нүрө санталәк чухне пәрәсән ытлаши турачөсене уйрамах иртө тәмалла, типө сүл чухне вара иртме кирлө мар. Мөншөн тесен сүлсә масси төм айөнчи тәпра хупласа тәрәт, тәпра нүрөкө сыхлат.

Пүлөмре үстерекен пәрәс илемлипе пёрлех бактери-семпе те кёрөшет. Ун таврашөнчө чир пуһаракан төрлө микробсем вилни паллә.

В. СЕРГЕЕВ, пахча сә.

Июнён 19 мёшэ – Медицина ёсченён кунё

Медицина пулшавэ тивёслэ шайра пулэ

(Вёсэ. Пусл. 1 стр.)

– Ёс укци пирки тёллөн-рекс калас пулсан?

– Июнён 1-мёшёнчен пур персоналән та ёс укци 6 процент чухлэ ўсет. Сұлталакан малтанхи таватпай уйхёнче ёсченсене хавхалантару пайне тўлемэ майсем пулмарёс. Патшаләх заказне пурнасланине, пур ёсчен те хайён ёсне мёнле пахалләхпа тунине тишкерсе май уйхёшён апа пурне те ёс укци сўмне хушса тўленё: врачсене 2 пин тенкёне яхән, медицина сестрисене 1 пин тенкёне яхән, кёсён персонала 500 тенкёне яхән.

– Кақал вая кёне саккуна килёшўллён пациентән врач суйласа илме ирэк пур. Сәмахран, манән хама силлкен терапевт патёнчен урәххи патне куқас тесен мён тумалла?

– Ку ыйтава татса парасинче пәтармахсем сўк. Маларах та пирён практикәра врач суйласа илне тёлсләхсем пулнәччэ. Сәмахран, операция пёр-пёр хирурга тума шанһаран. Паллах, чирлэ сынпа врач хушшинче психологи телёшёнчи килёшўллёх пулсан лайәх. Савәнпа та ыйтава яланах пациентсене майлә татса панә. Халё вара педиатра, терапевта, участок врачне ылмаштарас текенён сакан пирки пёлтерсе больница администрацие заявлени сўрма ирэк пур.

– Апла пулсан врачән асталәхэ, унән квалификация

шайё те тёп вырән йышәна.

– Сапла. Врачсемпе медицина сестрисен квалификацияне ўстерессипе юлаш сўлсенче уйрәмах хытә тарашатпәр. Акә 5 – 6 сўл маларах аслә категориллэ икё врач канә ёсленё пулсан паян вёсем вун иккён. Аслә категориллэ медицина сестрисем те чылайһән.

Республикәра шысә чирёсене хирёс кёрешмелли ятарлә программа ёслет. Сакна шута илсех пирён больницәра вай хуракан Н.А. Кожевников врач ятарлә пёлү илчэ. Халё вәл республикәри чи лайәх онкологсен йышёнче. Пур фельдшер тата малтанхи сьпәкра медицина пулшавэ шавё паракан медицина сестрисем те республикәри шысә чирёсен больницинче ятарлә курсенче вёренсе тухрёс. Вёсем халё рак чирне куранакан палләсем тарәх тупса паләртма пултарассё. Аста специалистсем нумайрах пулни чи малтанах медицина пулшавэ ыйтанаксемшён пысак пёлтерёшлэ.

Больницәра эндоскопи служби активлә ёслет. Шәмат кунсерен пирён больницәра медицина наукисен кандидатчэ, республикәри шысә чирёсен больницин эндоскопиччэ Д.Н. Трофимов чирлисене йышәнат. С.В. Овчинников эндоскопистпа пёрле акә иртнэ сўл вёсем шысә чирёсене малтанхи тапхәрта тупса паләртнәран чирлисене сиплес ёс

те эффективлә иртрө.

Чирлисене юн парса пулшаси те района лайәх пулса пырать: юн яланах пур. Акә Пётём тёнчери донор кунёнче «Республикәри юн яракан станци» республикәри патшаләх учреждениён тён врачён Тав сырәвене илме тивёс пултәмәр.

– Тухәслә ёслекенсене уявра республика шайёнче те паләртассё пулэ. Сакан пек тимлөхе камсем тивёсёсчэ?

– Медицина ёсченён кунне халалласа ирттернө конурсене хутшәннәшән Т.В. Яковлева педиатри участокен медицина сестри, А.Н. Иванов стоматологи уйрәмён медицина сестри дипломсене тивёсрөс. 2010 сўлхи пёлтөмлетўле «Республикәри чи лайәх терапевт» пирён больницәра ёсленипе те мәнәсланатпәр. Вәл – И.Ф. Королькова кардиолог врач, терапи уйрәмён ертўси.

Медицина ёсченён кунөнче Чәваш Республикни Сывләха сыхлас ёс тата социаллә аталану министрствин Хисеп хучёсем парса тёл медицина сестрине М.Ю. Шаропована, участок терапевтне А.А. Алексееванә тата шәл тухтәрне С.Ю. Петрована чысларәмәр. Министрствән Тав сырәвёсене тёл врач сўмё О.Ю. Попова, онколог врач Н.А. Кожевников тата операция медицина сестри С.Г. Алексеева илме тивёс пулчөс.

Тухәслә ёс, әнәсүсем пирки асәннә чухне сакна та

каласа хәварни вырәнлә пулэ тетөп. Икё эрне каялла пирён районти пёлтөмөшле практика врачён Иўскассинчи (врачэ Р.Н. Михайлова) тата Шетмёлуёсөнчи (врачэ Э.В. Петрова) уйрәмёсене Киров облаёсён делегацияйё пулчө. Пирён района сак ёсө елле йөркеленипе кәсәкләннә май хәнәсем кәмәллә юлчөс.

Апрель уйхёнче республика президентчэ М. Игнатьев Катъкасри уйрәмра (врачэ Е.М. Воронина) тата Мән Сентёрти поликлиникәра пулса курчө. Медицина пулшавэ паракан малтанхи сьпәкән ёсөле палләша президент та кәмәллә пулнине паләртнәччэ. Кун пирки вәл тепөр кунхи республика конференцияёнче те (Канашра иртнөччэ) каларэ. Сакә паллах медицина ёсченёсен кәмәлне хәпартать.

Сапла вара район шайёничи медицина сферинче ситёнүсем пур. Сапах та пурнаса кёртмелли чылай. Эпир хамәрән коллективпа ёсө тивёслэ шайра туса пурәпәр.

Ситсе килекен уяв ячөпе – Медицина ёсченён кунёне – пур медицина ёсчене те саламлатәп, ырләх, савәнәс, тәнәсләх, вай-хал, әнәсүсем тата сирөп сывләх сунатәп.

– Каласушән тавах. Сире те уяв уяв ячөле саламласа сывләх сунатпәр.

Н. НИКОЛАЕВА

калақна.

Кредитный потребительский кооператив «СОДРУЖЕСТВО»:

ВЫДАЕТ ЗАЙМЫ ПАЙЩИКАМ на любые неотложные цели, а также на покупку и строительство жилья с использованием средств материнского капитала. Низкие процентные ставки, доступно и оперативно;

ПРИНИМАЕТ СБЕРЕЖЕНИЯ ПАЙЩИКОВ на привлекательных условиях. Действуют льготные ставки для пенсионеров, инвалидов.

Наш адрес: с.Моргауши, ул.50 лет Октября, д.23 (здание ОАО «Моргаушскавтотехсервис», 2 этаж), тел.8-919-673-42-19. 6-6. www.kpksodrugestvo.ru

ПРОГРАММА КРЕДИТОВАНИЯ РАБОТНИКОВ БЮДЖЕТНОЙ СФЕРЫ

РЕШИ САМ, СКОЛЬКО ПЛАТИТЬ ЗА КРЕДИТ!

- БЕЗ ЗАЛОГА И ПОРУЧИТЕЛЕЙ
- ПОГАШЕНИЕ НАПРЯМУЮ ИЗ З/П
- ОФОРМЛЕНИЕ НА РАБОЧЕМ МЕСТЕ

8-800-100-50-50 8-908-842-30-36 (ЗВОНОК БЕСПЛАТНЫЙ) телефон с. Моргауши

www.bydgetniki.ru

пластиковые ОКНА

Немецкое качество

Окна STAR

6-камерный профиль по цене 3-камерного

скидки до 35%

подробности по телефону: 8-9603101816

Пенсионерам доп. скидки

Офис продаж в здании рынка с.Моргауши

Окна стали дешевле...

Изготавливаем и устанавливаем деревянные ворота, калитки, заборы, палисадники. Дешево. Пенсионерам – скидки. Тел.: 8-905-340-20-30, 38-75-74. 5-6.

Паломнические поездки в Храм Архангела Михаила (лечение и исцеление) с. Старое Чекурское Дрожжановского района Республики Татарстан. Продажа билетов в здании рынка с. Моргауши в отделе «Пластиковые окна». Подробности по тел.: 8-906-387-55-78. 1-5.

В Москву и Московскую обл. требуются: фасовщицы-упаковщицы, грузчики (кондитерские фабрики, молочное производство, снеговая продукция, мясокомбинаты, склады). Питание, проживание предоставляются. Вахта 15/15, 20/20, 30/15, 30/30, 60/30. З/п от 25000 руб. (сдельная). Тел.: 8(8352)23-22-22. 1-3.

Избавлю от пьянства без ведома пьющего наговором на нить. Оплата после изговления (по своим возможностям). Особо нуждающимся помогаю бесплатно. Мой адрес: 443056 Самара, Московское шоссе, дом 14, Анне Александровне. В письме укажите имя и возраст пьющего.

Продаем: асфальт, торф, песок (речной, карьерный), ОПГС (гравмасса), щебень (гранитный, известковый), керамзит, сосновые жерди. Тел.: 44-22-24, 8-903-358-22-24, 8-905-343-91-07. 5-6.

БЕТОН, РАСТВОР любых марок. Тел.: 38-87-78, 8-927-66-88-778. **Песок, ОПГС (гравмасса), щебень.** Тел.: 38-84-40, 8-927-66-88-440. Доставка миксерами, самосвалами. 20-50.

Продаю: гравмассу, щебень, песок, керамзит, бетон, торф, чернозем. С доставкой. Скидки. Тел.: 8-927-668-70-15. 3-13.

ДОСТАВКА ГСМ из Ульяновска

объем 5-6-8-10-14-16 куб. 8(84-254) 239-42 8(937) 270-82-51

Тав таватпәр

Муркашра пурәннә Иван Серафимович Ораина юлашки сула асатма пулшәнәшән, йывәр хуйхәна пирённе пёрле пайланәшән «Моргаушавтотехсервис» пёрлешу администрацие, пускилсене, тавансене, юлташсене тав таватпәр. Ораинсен сөмийи.

МОТОБЛОКИ

Навесное оборудование, прицепы к мотоблокам

0% 0% 24

ва кредит

ШИРОКИЙ ВЫБОР, ВЫГОДНЫЙ КРЕДИТ, ДОСТАВКА!

с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 4. 6-10.

Мән Сентёр больница коллективё хирурги уйрәмёнче медсестрара ёслекен И.Ф. Квасовән **АШШЭ** вилсе кайнә пирки таванёсемпе пёрле тарәннән хурлани сичнен пёлтерет.

	суббота 18 июня				воскресенье 19 июня				понедельник 20 июня				вторник 21 июня				среда 22 июня				чет 23 июня
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00
Облачность %	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Осадки мм																					
Температура °С	+11	+15	+18	+15	+11	+18	+21	+17	+15	+16	+24	+22	+19	+23	+24	+19	+15	+21	+23	+19	+17
Давление мм	741	742	743	743	743	742	742	741	740	739	739	738	739	740	741	742	743	743	742	741	
Влажность %	89	76	53	73	90	57	50	82	84	89	64	74	80	74	75	86	87	63	48	71	79
Ветер м/с	3	С-З	С-З	3	3	Ю-В	С-З	В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	С
Солнце	4	6	5	3	1	1	1	2	2	5	3	3	3	4	4	3	4	4	4	2	3
восход/закат		04:06	21:42		04:06	21:42		04:06	21:43		04:06	21:43		04:07	21:43		04:07	21:43		04:07	
Луна		23:11	06:57		23:28	08:15		23:42	09:32		23:55	10:46			11:58					00:07	
восход/закат																					
фаза																					

Муркаш районёни «Сентеру ялавэ» хақат

УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ: Чәваш Республикни Культура, национальносен ёсёсен, информация политикин тата архив ёсён министрствин.

ЧР Культура, национальносен ёсёсен, информация политикин тата архив ёсён министрствин «Муркаш районёни «Сентеру ялавэ» хақат редакций» автономн учреждениён.

Тёп редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чәваш Республикни, Муркаш ялэ, Мир урамё, 9А сурт. ТЕЛЕФОНСЕМ: тёл редактор - 62-1-36, яваллә секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнақ пайё - 62-2-82, экономика тата социаллә пурнақ пайё - 62-1-38. Факс: 62-1-36? E-mail, morgpress@cbx.ru redaction@cbx.ru

Сьхәнә, информация технологийёсен тата массәллә коммуникаци сферинне пәкса таракан Федераллә службән Чәваш Республикне – Чәваш Енне ёслекен управленийё 2009 сўлхи раштавән 7-мөшөнчэ ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленё.

Каләпәшэ 1,5 пичет листи. Ал сырәвёсене рецензиямәсчэ, каялла таварса пәмәсчэ, 2 страницән пысакраххисене йышәнәсчэ. Реклампа пёлтерусен чәнләхёшён вёсене паракансем яваллә.

ИЗДАНИ ИНДЕКСЭ: 54822. Хақат чәвашла юн тата шәмат кунсерен тухать. Номер дежурнайё Николаева Н.Н. Пичете панә 17.06.2011 с. Пичете памалли вәхәт: графика – 17 сех. 20 мин., чәннипе – 17 сех. 20 мин. Заказ Тираж 4337.